

Identificatie en typering van Cito LOVS – Begrijpend lezen

Praktische Informatie	
1. <u>Productinformatie</u>	Leerling- en onderwijsvolgsysteem (LOVS) - Begrijpend lezen; Cito; Hiske Feenstra, Ronald Krom, Saskia van Berkel, Ineke Jongen; 2006 – 2010; de kostprijs van het materiaal behoudens prijswijzigingen: € 68,10 per leerjaar per map voor de handleiding, € 5,7 of € 7,5 per setje van 5 toetsboekjes. De afname van de toets gebeurt digitaal of op papier. Indien de toets digitaal afgenomen wordt dan kost dit € 0,65 per afname. Het instrument komt uit Nederland.
2. <u>Wat en voor wie?</u>	De toetsen van Cito LOVS - Begrijpend lezen zijn bedoeld om na te gaan in hoeverre leerlingen in de basisschool in staat zijn zelf te analyseren wat een schrijver precies zegt, voor wie en met welk doel. Deze toetsen bieden ook de mogelijkheid om het onderwijs op klas- en schoolniveau op te volgen en na te gaan of beantwoord wordt aan de doelstellingen die de school nastreeft.
3. <u>Welk soort instrument?</u>	☐ Toets ☒ Volgsysteem ☐ Observatiewijzer ☐ Portfolio ☐ Andere <p>De toetsen van Cito LOVS - Begrijpend lezen worden op volgende momenten afgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1ste leerjaar (groep 3): juni – 2de leerjaar (groep 4): januari en juni – 3de, 4de en 5de leerjaar (groep 5, 6 & 7): januari – 6de leerjaar (groep 8): november of januari
4. <u>Hoe lang duurt de afname?</u>	De toetsen van Cito LOVS – Begrijpend lezen bestaan uit twee modules: op verschillende momenten kan men een startmodule en een vervoltoets afnemen die beide 40 tot 50 minuten duren. Die afnameduur is slechts

	een richtlijn. De leerlingen die in die tijd nog niet klaar zijn, mogen de toets afwerken. De afname van de beide modules wordt best gespreid over twee dagen.
5. <u>Eén of meer meetmomenten?</u>	☐ Eén meetmoment ☒ Meer meetmomenten Voor elk meetmoment wordt er een andere toets voorzien. Bovendien bestaat elke toets uit twee modules: een gezamenlijke startmodule en daarna ofwel een gemakkelijkere module 'Vervolg 1' ofwel een moeilijkere module 'Vervolg 2'. Doordat er onderscheid gemaakt wordt in de vervolgmodes, kan er adaptief(= moeilijkheid van de toetsvragen wordt bepaald door de antwoorden op de vorige vragen) getoetst worden.
6. <u>Klassikale of individuele afname?</u>	☒ Klassikaal ☐ Individueel
7. <u>Geeft het instrument resultaten op leerlingenniveau, klasniveau of op schoolniveau?</u>	☒ Leerlingenniveau ☒ Klasniveau ☒ Schoolniveau De toetsen geven informatie op leerlingen-, klas- en schoolniveau. Indien de school gebruik maakt van het Computerprogramma LOVS, dan is het ook mogelijk en eenvoudiger om via de module 'Schoolzelfevaluatie' overzichten te maken om op schoolniveau de kwaliteit van het gegeven onderwijs te evalueren.
Omschrijving van het instrument	
8. <u>Welke vaardigheden?</u>	Vaardigheden: ☒ Lezen ☐ Schrijven ☐ Spreken/Gesprek ☐ Luisteren Competenties: ☒ Taalcompetentie ☐ Zelfsturende competentie ☐ Leercompetentie ☐ Sociale competentie Deelcompetenties: De toetsen van Cito LOVS – Begrijpend lezen peilen naar de taalcompetentie binnen de vaardigheid lezen . In elk leerjaar worden volgende deelcompetenties getoetst:

1ste leerjaar:

- Informatie achterhalen in verhaal, school- of studietekst
- Informatie ordenen in een verhaal, school- of studietekst
- Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: teksttype, doel en eigen kennis; manier van lezen erop afstemmen; aandacht houden voor bereiken van dat doel
- Taalbeschouwing: taalsysteem

2de leerjaar

- Informatie achterhalen in een verhaal, school- of studietekst
- Informatie ordenen in een verhaal, school- of studietekst
- Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: teksttype, doel en eigen kennis; manier van lezen erop afstemmen; aandacht houden voor bereiken van dat doel
- Taalbeschouwing: taalsysteem

3de leerjaar

- Informatie achterhalen in een verhaal, school- of studietekst
- Informatie ordenen in een verhaal, school- of studietekst
- Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: teksttype, doel en eigen kennis; manier van lezen erop afstemmen en; aandacht houden voor bereiken van dat doel
- Taalbeschouwing: taalsysteem

4de leerjaar

- Informatie achterhalen in een verhaal, school- of studietekst
- Informatie ordenen in een verhaal, school- of studietekst
- Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: doel, teksttype en eigen kennis; manier van lezen erop afstemmen en; aandacht houden voor bereiken van dat doel
- Taalbeschouwing: taalsysteem + reflecteren op taalgebruik en taalsysteem

5de leerjaar

- Informatie achterhalen in een verhaal, school- of studietekst
- Informatie ordenen in een verhaal, school- of studietekst
- Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: doel, teksttype en eigen kennis; manier van lezen erop afstemmen en; aandacht houden voor bereiken van dat doel
- Taalbeschouwing: taalsysteem + reflecteren op taalgebruik en taalsysteem

6de leerjaar:

	<ul style="list-style-type: none"> – Informatie achterhalen in een verhaal, school- of studietekst – Informatie ordenen in een verhaal, school- of studietekst – Zich oriënteren op aspecten van de leestaak: doel, teksttype en eigen kennis; manier van lezen erop afstemmen en; aandacht houden voor bereiken van dat doel – Taalbeschouwing: taalsysteem + reflecteren op taalgebruik en taalsysteem
9. <u>Wat doen de leerlingen?</u>	De toetsen van Cito LOVS- Begrijpend lezen hebben een breed aanbod aan teksttypen en -genres. De vragen bij deze teksten zijn altijd meerkeuzevragen. De aangeboden teksttypen en –genres verschillen naargelang het leerjaar.
10. <u>Waarvoor kan het instrument gebruikt worden?</u>	☒ Screening ☐ Diagnose ☒ Andere: volgsysteem
11. <u>Laat het instrument toe leerlingen te vergelijken?</u>	☒ Vergelijking mogelijk met andere leerlingen (normgerelateerde vergelijking) ☐ Vergelijking mogelijk met een drempel (criteriumgerelateerde vergelijking) ☐ Geen vergelijking normen <p>De toetsscore van leerlingen op de toetsen voor Cito LOVS – Begrijpend lezen wordt omgezet in een vaardigheidsscore. Deze vaardigheidsscore is een absolute maat die toelaat om kinderen doorheen hun schoolloopbaan te volgen. Deze scores bieden een fijne maat: ze registreren ook geringe verbetering. Die vaardigheidsscore wordt gekoppeld aan een vaardigheidsniveau, waardoor de resultaten van de leerling vergeleken kunnen worden met de resultaten van de leeftijdsgenoten van een landelijke referentiegroep. Het vaardigheidsniveau van de leerling wordt uitgedrukt in een cijfer van niveau I tot niveau V, volgens de nieuwe indeling. De oudere indeling van niveau A tot E wordt ook nog steeds vermeld in de handleiding. Deze informatie wordt ondergebracht in twee rapporten: het leerlingenrapport en het groepsrapport.</p>
Criteria voor een goed evaluatie-instrument¹	
12. <u>Wat meet het instrument?</u>	<p>De handleiding van Cito LOVS - Begrijpend lezen geeft informatie over:</p> ☐ Waarop ze zich baseerden voor het opstellen van het evaluatie-instrument (bijvoorbeeld eindtermen, ERK, etc.) en of het instrument m.a.w. representatief is voor de leerstof. ☒ In welke mate het instrument aansluit bij de doelstelling die men vooropstelde.

¹ Invulling van de concepten gebeurde op basis van de Studie naar de wenselijkheid en haalbaarheid van de invoering van centrale taaltoetsen in Vlaanderen in functie van gelijke onderwijskansen (CTO – KU Leuven, 2006) en de Visietekst Breed Evalueren (Steunpunt Gelijk Onderwijskansen, 2008).

De opgaven in de toetsen doen een beroep op verschillende verwerkingsprocessen. De inhoud van de tekst (het 'wat') staat centraal: de feiten en gebeurtenissen waarover de tekst gaat. De betekenis van een tekst is ook het 'hoe' van de tekst: de kenmerken van de taalgebruikssituatie waarin gecommuniceerd wordt. Deze hebben dus te maken met de schrijver: zijn doelen en zijn lezerspubliek. De toetsen van Cito LOVS - Begrijpend lezen gaan na in welke mate leerlingen het 'wat' en het 'hoe' van een tekst begrepen hebben. De toetsen gaan dit na aan de hand van een breed aanbod aan teksttypes en tekstgenres met aansluitend verschillende opgavenvormen en opgaventypen.

Met het **teksttype** wordt aangeduid welke functie of doel een tekst heeft. Volgende teksttypen worden onderscheiden:

- **Informatief-rapporterende teksten**
De schrijver geeft feitelijke informatie over de werkelijkheid.
- **Informatief-beschouwende teksten**
De schrijver geeft niet alleen feitelijke informatie over de werkelijkheid, maar voegt er ter verduidelijking ook zijn meningen, opvattingen en standpunten aan toe.
- **Regulerend-directieve teksten**
De schrijver wil het gedrag, het handelen van de lezer richten en sturen.
- **Regulerend-argumentatieve teksten**
De schrijver wil vooral het denken van de lezer beïnvloeden.
- **Fictionele teksten**
De schrijver beschrijft een verbeelde werkelijkheid.

Wat betreft het **tekstgenre** worden onder andere volgende genres onderscheiden: **verhaal, gedicht, verslag, oproep, aankondiging, brief, handleiding en script.**

Bij de vragen die bij de teksten gesteld worden, kan er op twee vlakken een onderscheid gemaakt worden: de opgavenvormen en de opgaventypen. Dit onderscheid werd gemaakt bij het ontwikkelen van de toetsen om te verzekeren dat de vaardigheid Begrijpend lezen in al zijn facetten belicht wordt. Bij de **opgavenvormen** zijn er enerzijds vragen over teksten en anderzijds opgaven bij een invultekst waarbij de leerling het best passende woord moet kiezen voor een ontbrekend woord in de tekst. Bij de **opgaventypen** wordt er onderscheid gemaakt tussen twee soorten:

	<ul style="list-style-type: none"> – Op tekst gebaseerde opgaven: binnen deze categorie vallen vragen naar informatie die expliciet in de tekst staat. Deze vragen hebben enerzijds betrekking op de betekenis en de inhoud van de tekst en anderzijds op de opbouw en structuur van de tekst. – Op tekst en op kennis gebaseerde opgaven: binnen deze categorie vallen vragen naar informatie die expliciet in de tekst staat in combinatie met informatie die niet expliciet vermeld staat. Ook deze vragen hebben enerzijds betrekking op de betekenis en de inhoud van de tekst en anderzijds op de opbouw en structuur van de tekst. <p>☐ Geen informatie over validiteit</p>
<p>13. <u>Is het instrument betrouwbaar?</u></p>	<p>De handleiding van Cito LOVS - Begrijpend lezen geeft informatie over:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ Betrouwbaarheid van de toetsafname De handleiding geeft algemene aanwijzingen voor de afname en ook specifieke aanwijzingen per afnamemoment. ☒ De betrouwbaarheid <ul style="list-style-type: none"> ☐ is eerder laag ☐ is eerder middelmatig ☒ is eerder voldoende hoog <p>Voor elke toets van Cito wordt er een wetenschappelijke verantwoording opgesteld. Deze wordt voorgelegd aan de COTAN (Commissie Testaangelegenheden Nederland). Uit de gegevens van de wetenschappelijke verantwoording voor de toetsen van Cito LOVS – Begrijpend lezen blijkt dat de betrouwbaarheid² voor deze toetsen eerder voldoende hoog is.</p> ☒ Betrouwbaarheid van de scoring De handleiding biedt een lijst aan met de goede antwoorden die leerkrachten kunnen gebruiken om de antwoorden te scoren. Er werd bovendien bewust geopteerd voor meerkeuzevragen zodat het mogelijk is om de scores zo eenvoudig en objectief mogelijk te houden. <p>☐ Geen informatie over betrouwbaarheid</p>

² Er worden voor de verschillende toetsen verschillende statistische coëfficiënten gebruikt. Voor de toetsen van Cito LOVS – Begrijpend lezen variëren de coëfficiënten van 0,83 tot 0,93.

<p>14. <u>In de praktijk?</u></p>	<p>In de handleiding van Cito LOVS – Begrijpend lezen gaat er bijzondere aandacht naar hoe de resultaten op leerlingen-, klas- en schoolniveau geïnterpreteerd moeten worden. De uniformiteit van afname (via de strikte regels voor afname en de strikte quotering) laat geen willekeurige interpretaties van de toetsscores toe. Daarnaast voorziet de handleiding ook ondersteuning in leerlingenzorg voor leerlingen die slecht scoren op een toets. Het Cito LOVS baseert zich hiervoor op het cyclische proces van onderwijs op maat waarbij drie stappen onderscheiden worden: signaleren, analyseren en handelen. De leerkracht krijgt bij elk van die stappen instrumenten aangereikt.</p>
<p>15. <u>Praktische haalbaarheid?</u></p>	<p>Het is mogelijk om de scores, de groepsrapporten, de leerlingenrapporten en het groepsoverzicht op te vragen via het Computerprogramma LOVS. Dit betekent tijdswinst aangezien dit niet meer handmatig dient te gebeuren. Alle scores, overzichten en rapporten kan je wel nog steeds handmatig op papier doen.</p>
<p>16. <u>Kritische reflectie op algemene kwaliteit.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Maakt deel uit van Cito LOVS, wat toelaat om het onderwijs op individueel, klas- en schoolniveau (schoolzelfevaluatie, dwarsdoorsnede, trendanalyse) te evalueren. – Voor elk leerjaar is een gedetailleerd pakket voorzien, met daarin handleiding, toetsmateriaal, registratieformulieren en inhoudsverantwoording. – In de handleiding wordt telkens ook ingegaan op het gebruik van de toetsen voor speciale leerlingen en in het buitengewoon onderwijs. – Door de gehanteerde meettechniek zijn de verschillende scores binnen een leerjaar en over de leerjaren heen onderling te vergelijken, wat toelaat om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen. – Steeds meerdere testmomenten per schooljaar (doorgaans halverwege en eind) met verschillende toetsen. – Aangezien de scores op de verschillende toetsen onderling te vergelijken zijn, is het mogelijk om leerlingen op maat te toetsen door adaptief toetsen of door het ontkoppelen van toets en afnamemoment; niet alle leerlingen in eenzelfde klas moeten dus op hetzelfde moment dezelfde toets krijgen en toch zijn de resultaten van de kinderen vergelijkbaar. – Voordeel is dat het om genormeerde toetsen gaat, waardoor het mogelijk is om individuele leerlingen en de klas als geheel te vergelijken (indien op de geplande meetmomenten afgenomen, nl. halverwege en aan het eind van het schooljaar), maar dit wel enkel met een referentiegroep uit Nederland. – Er wordt geen specifieke informatie gegeven over het normeringsonderzoek en over de leerlingen die daarin betrokken waren. – De toetsen zijn methodeonafhankelijk. – Er worden zeer concrete richtlijnen gegeven voor afname en interpretatie van de toetsen, wat de

betrouwbaarheid wel groot maakt.

- De resultaten kunnen handmatig, maar ook aan de hand van een computerprogramma worden geanalyseerd. Aanwijzingen voor het gebruik van het computerprogramma zijn opgenomen in de handleiding.
- Het feit dat er verschillende teksttypes en genres zijn opgenomen in de toetsen is een meerwaarde.
- Een meerwaarde is de variëteit aan soorten opgaven die zijn opgenomen, waarbij zowel naar begrip van de tekstinhoud wordt gepeild, maar ook naar de algemene betekenis van de tekst en naar de taalgebruikssituatie.
- Voor elk toetsmoment zijn drie modules opgenomen, waarvan elke leerling er twee maakt. Iedereen krijgt dezelfde eerste toets, waarna op basis van de resultaten van deze toetsen wordt gedifferentieerd en minder goede en betere lezers respectievelijk een andere toets krijgen toegewezen. Dit betekent dat gedifferentieerd kan worden getoetst op maat van de kinderen. Maar het betekent anderzijds ook dat leerlingen telkens twee toetsen krijgen.
- Er is gewerkt met meerkeuzevragen, zodat kinderen niet zelf een antwoord moeten formuleren.
- Er is een vastgelegde afnameduur (40 of 50 minuten). Het ene kind kan hier beter mee om dan het andere kind. Dit dient men in het achterhoofd te houden.
- De toetsen bestaan telkens uit meerdere teksten met een relatief beperkt aantal vragen per tekst. Dat impliceert veel leeswerk voor de kinderen, wat ervoor zorgt dat trage lezers niet noodzakelijk ook alle opgaven kunnen afwerken omwille van de vastgelegde afnameduur. Daardoor zal hun score lager liggen, maar het zijn daarom geen zwakke begrijpend lezers.
- De afnameduur voor het eerste leerjaar is 40 minuten. Daardoor meet de toets ook concentratie en taakspanning. Ter vergelijking: taallessen in het eerste leerjaar duren doorgaans 25 minuten (en daarbij wordt er geen 25 min. ononderbroken op papier gewerkt).
- Het gaat om een toets uit Nederland, en dat komt in bepaalde toetsitems wel tot uiting door het eerder Nederlandse woordgebruik of de Nederlandse namen.

